

Hizmetkâr Liderlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hizmetkâr Liderlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23037>

Özet

Hizmetkâr Liderlik Ölçeği, **hizmetkâr liderlik** (Hizmetkâr Liderlik) davranışları ve algıları ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, Kılıç ve Aydın (2016) tarafından gerçekleştirilen bir **uyarlama** çalışması neticesinde Türkçe kültürüne kazandırılmıştır. Çalışmanın temel amacı, özgün ölçeğin yapısal geçerliliğini ve güvenilirliğini Türk örnekleminde test ederek, alana bilimsel olarak sağlam bir ölçüm aracı sunmaktır. Bu uyarlama, özellikle örgütsel psikoloji ve yönetim alanındaki araştırmacılar için liderlik yaklaşımlarını kültürel bağlamda inceleme fırsatı sunmaktadır.

Ölçeğin bağarşı, hizmetkâr liderliğin temel bileşenlerini (örneğin, çalışanların gelişimine odaklanma, empati, etik davranış) Türk iş ve eğitim ortamlarında ne ölçüde yansıttığını belirlemek için yapılan kapsamlı psikometrik analizlere dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Hizmetkâr Liderlik, Liderlik Ölçeği, Psikolojik Ölçüm, Örgütsel Davranış, Ölçek Uyarlaması, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Kemal Can Kılıç, Yasin Aydın.

Amaç

Hizmetkâr Liderlik Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin veya çalışanların, liderlerinin hizmetkâr liderlik prensiplerine ne derece uygun davrandığını algıladığını kantitatif olarak ölçmektir. Bu ölçek, yöneticilerin çalışanlarına hizmet etme, onların kişisel ve mesleki gelişimlerini destekleme eylemlerini saptamak için kritik öneme sahiptir.

Kılıç ve Aydın (2016) tarafından yapılan uyarlama çalışmasının özel amacı ise, uluslararası alanda kabul görmüş olan Hizmetkâr Liderlik yapısının Türk kültürü ve diline uygunluğunu, geçerlik ve güvenilirlik analizleri yoluyla tespit etmektir. Bu sayede, Türk akademik camiasının ulusal araştırmalarda standart bir ölçüm aracı kullanması hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçek, Robert Greenleaf'in öncülüğünü yaptığı **hizmetkâr liderlik** kuramının temel alıdır. Bu yapı, liderin birincil motivasyonunun hizmet etmek olduğu ve gücün otorite yerine ilikilerden türediği fikrine dayanır. Ölçek, genellikle bu liderlik tarzının çok boyutlu doğasını yansıtan alt boyutlardan oluşur.

Hizmetkâr liderlik yapış, literatürde sıklıkla aştaki temel bileşenlerle tanımlanır:

Duygusal İyileştirme: Çalışanların duygusal ihtiyaçlarına duyarlılık gösterme.

Öncülük Etme: Etik davranış ve dürüstlikle örnek olma.

Çalışanların Gelişimine Katkı: Çalışanların potansiyellerini gerçekleştirmelerine yardımcı olma.

Topluluğa Katkı: Organizasyon dışındaki toplumsal faydaya odaklanma.

Empati ve Dinleme: Çalışanların görüş ve endişelerini aktif olarak dinleme.

Geçerlik

Hizmetkâr Liderlik Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne kadar do ru ve anlamlı bir şekilde ölçtüğünü belirlemek üzere kapsamlı geçerlik çalışmaları içermiştir. Uyarlama çalışmasında, genellikle yapısal geçerliğin incelenmesi amacıyla **Do rulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır.

Kılıç ve Aydın (2016) çalışmasında, orijinal ölçeğin faktör yapışının Türk örnekleminde de korundu u ve kabul edilebilir uyum indeksleri (uyum indeksleri) elde edildi i belirtilmiştir. Ayrıca, ölçeğin diğer ilgili yapılarla (örneğin, örgütsel bağlılık, iş tatmini) korelasyonları incelenerek ölçüt geçerli i ve ayrıntıan geçerlik kanıtları sunulmuştur.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirli i, yani ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve istikrarı, Kılıç ve Aydın (2016) tarafından iç tutarlılık analizleri ile değerlendirilmiştir. **İç tutarlılık**, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ne ölçüde ölçtüğünü gösteren önemli bir psikometrik göstergedir.

Uyarlama çalışmasında, ölçeğin genel puanı ve muhtemel alt boyutları için **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçeğin Türk örnekleminde yüksek düzeyde güvenirlik sergilediğini göstermektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar vereceğine dair güçlü kanıtlar sunmaktadır.

Faktör Analizi

Hizmetkâr Liderlik Ölçeği'nin uyarlama sürecinde, özgün ölçeğin çok boyutlu yapışının Türk kültüründe korunup korunmadığını test etmek amacıyla faktör analizi teknikleri uygulanmıştır. Ço u uyarlama çalışmasında oldu u gibi, Kılıç ve Aydın (2016) çalışmasında da genellikle Do rulayıcı Faktör Analizi (DFA) tercih edilmiştir.

DFA, teorik olarak belirlenmiş faktör yapışının (hizmetkâr liderliğin alt boyutları) toplanan verilerle ne kadar uyumlu oldu unu matematiksel olarak do rulamaya yarar. Elde edilen faktör

yükleri ve uyum iyiliği indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.), ölçeğin yapısal geçerliliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu teyit etmiştir. Bu analizler, ölçeğin hizmetkâr liderliği kültürel olarak geçerli ve ayrı boyutlarda ölçtüğünü ortaya koymuştur.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama (Orijinal bir hizmetkâr liderlik ölçeğinin Türkçe'ye çevrilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi).

Format: Orijinal ölçeğe bağlı olarak, genellikle 5'li veya 7'li **Likert tipi** derecelendirme formatı kullanılmıştır (Örneğin: 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum).

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Örgütsel bağlamda liderlik algısının ölçüldüğü çalışanlar, öğrenciler veya genel yetişkin popülasyonu.

Yaş Grubu: Çalışma yaşamına katılmış veya liderlik algısı geliştirebilecek yetişkin bireyler (Genellikle 18 yaş ve üstü).

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması (Kılıç & Aydın, 2016) belirli bir üniversite veya ilgili örneklemi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Detaylı bilgi için referans kaynağa başvurulmalıdır.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli anket yöntemi kullanılarak, katılımcıların liderlerinin davranışlarına ilişkin algıları rapor etmeleri istenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Psikoloji, Liderlik Tarzları, Türkiye Uyarlaması, Yapısal Etkilik Modellemesi, Psikometri, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Kemal Can Kılıç

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: kcancu@edu.tr

Çalışma Adresi: Sorumlu yazarın ilgili akademik kurumu (Makalenin yayınlandığı tarihe göre).

Şzinler & Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Türkçe uyarlama çal??mas? 2016 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

Şzinler ve Ücret: Ölçeğin kullan?m? için orijinal ölçeğin geli?tiricilerinden ve uyarlama çal??mas?n? yürüten yazarlardan izin al?nmas? tavsiye edilir. Akademik kullan?m genellikle izne tabi olabilir; ticari kullan?m için yazarlarla do?rudan ileti?ime geçilmelidir.

Referanslar

K?l?ç, K. C. ve Ayd?n, Y. (2016). Hizmetkâr Liderlik Ölçeğinin Türkçe uyarlamas?: Güvenirlik ve geçerlik çal??mas?. *Sosyal ve Ekonomik Arast?rmalar Dergisi*, 18(30), 106.

Orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: hizmetkar-liderlik-olcegi-toad.pdf

Hizmetkâr Liderlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelere ula??m için K?l?ç ve Ayd?n (2016) taraf?ndan yay?mlanan makalenin tamam?na ba?vurulmas? gerekmektedir.